

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 18/2021)

София, 19 май 2021 г.

Съдържание

1.	Проведени основни селскостопански мероприятия към 13.05.2021 г.	3
1.1	Проведени мероприятия при есенници	3
1.2	Засети площи с пролетници	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци	4
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	5
2.1	Износ на зърнени и маслодайни култури	5
2.2	Внос на зърнени и маслодайни култури	6
2.3	Внос и износ на плодове и зеленчуци	7
3.	Цени	8
3.1	Зърнени и маслодайни култури	8
3.2	Плодове и зеленчуци	9

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“ и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни селскостопански мероприятия към 13.05.2021 г.

1.1 Проведени мероприятия при есенници

По оперативни данни, към 13 май 2021 г. площите за реколтиране с пшеница и маслодайна рапица са респективно с 1,2% и 12,2% повече на годишна база, а при ръжта и тритикалето увеличението достига около 26%. Единствено площите с ечемик са малко под миналогодишните, с 5,5%.

Част от пропадналите площи с рапица са разорани и ще бъдат презасети.

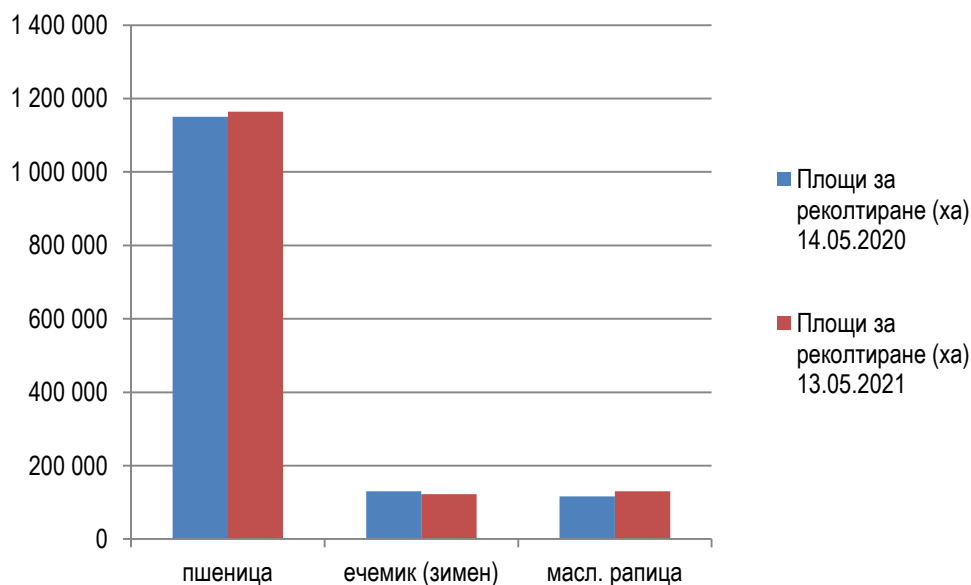
Площи за реколтиране с основни есенни култури към 13.05.2021 г., ха

	14.05.2020	13.05.2021	Изменение на годишна база, %
пшеница	1 150 385	1 164 573	1,2%
ечемик (зимен)	129 855	122 735	-5,5%
маслодайна рапица	115 902	129 989	12,2%
ръж	5 845	7 367	26,0%
тритикале	13 006	16 455	26,5%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХГ

Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

Площи за реколтиране при основни есенни култури към 13.05.2021 г., сравнено със същия период на 2020 г.

1.2 Засети площи с пролетници

В рамките на последните няколко седмици се наблюдава частично преодоляване на изоставането при сеитбата на маслодаен слънчоглед и царевица за зърно. Към средата на м.

май 2021 г. засетите площи с маслодаен слънчоглед, царевица за зърно и пролетен ечемик са с между 11,4% и 13,7% по-малко спрямо година по-рано.

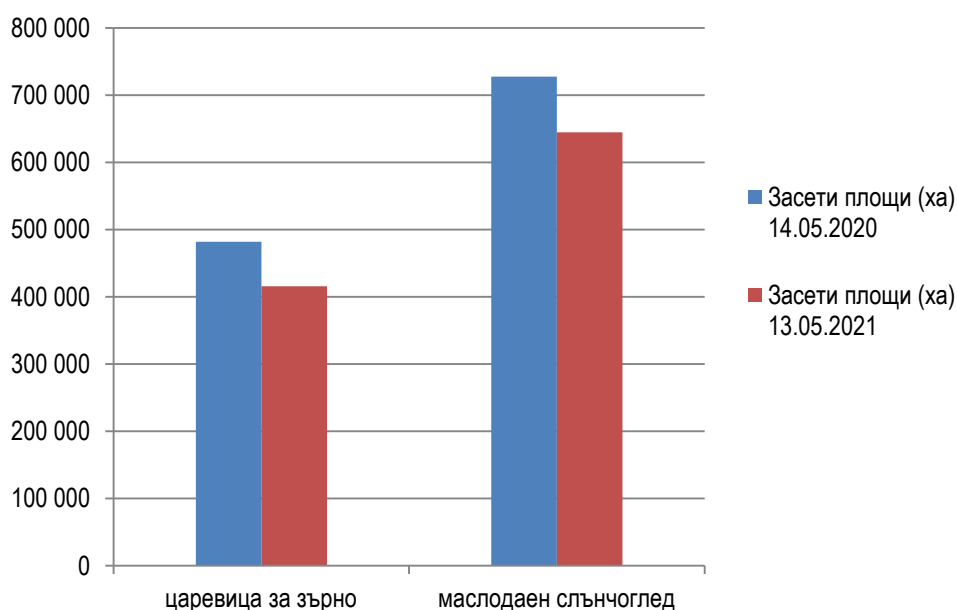
Разсадени са 329 ха тютюн в 18 области.

Засети площи с пролетници към 13.05.2021 г., ха

	14.05.2020	13.05.2021	Изменение на годишна база, %
маслодаен слънчоглед	727 781	644 738	-11,4%
царевица за зърно	481 755	415 520	-13,7%
пролетен ечемик	2 702	2 386	-11,7%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХГ

Засети площи с маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 13.05.2021 г., сравнено със същия период на 2020 г.

1.3 Площи и производство на зеленчуци

На този етап засадените площи със зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди са съществено под отчетените по същото време на миналата година.

Стартира прибирането на реколтата от ранни картофи и ягоди от открити площи, като до момента са добити съответно 39 тона и 77 тона.

Към 13 май 2021 г. са произведени 965 тона оранжерийни домати и 8 142 тона оранжерийни краставици, което е съответно с 33,1% по-малко и с 18,1% повече на годишна база.

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 13.05.2021 г.

	13.05.2021			Изменение на годишна база, %		
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)
картофи	4 199	3	39	-45,7%	-90,6%	-90,1%
домати на открито	154	-	-	-84,6%	*	*
краставици на открито	69	-	-	-60,1%	*	*
пипер на открито	135	-	-	-59,0%	*	*
зеле	120	-	-	-42,9%	*	*
дини	1 307	-	-	-30,5%	*	*
пъпеши	367	-	-	-57,4%	*	*
ягоди на открито	471	24	77	-42,5%	-85,5%	-88,9%
домати в оранжерии	313	38	965	-0,6%	-37,7%	-33,1%
краставици в оранжерии	250	118	8 142	13,1%	8,3%	18,1%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХГ

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Износ на зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

През последната седмица през Пристанище Варна¹ не са преминавали товари с пшеница, ечемик и рапица за износ. Общо за периода от началото на настоящата пазарна година до 16 май 2021 г., експортът на пшеница и ечемик през порта е съответно с 61,1% и 36,9% под миналогодишния.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	29.06.2019 – 16.05.2020	29.06.2020 – 16.05.2021	Изменение на годишна база
пшеница	1 708 667	665 170	-61,1%
ечемик	113 057	71 378	-36,9%
рапица	128 793	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2020 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени и маслодайни култури - по морски, речен и сухоземен път), през периода м. юли 2020 г. – м. февруари 2021 г. на външните пазари са реализирани общо 2 305,9 хил. тона пшеница, 290,2 хил. тона ечемик и 192,4 хил. тона рапица. Сравнявайки с аналогичния период на миналия сезон, експортът на пшеница и рапица намалява респективно с 44,1% и 47,4%, докато при ечемика е налице увеличение с 8,4%.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общо експортираното количество царевица през Пристанище Варна от началото на септември 2020 г. до 16 май 2021 г. (включващо 4,2 хил. тона за последната седмица) е с 34,6% по-малко на годишна база. Оставайки в застои за поредна седмица, износът на слънчоглед през порта е с 44% под миналогодишния.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	31.08.2019 – 16.05.2020	31.08.2020 – 16.05.2021	Изменение на годишна база
царевица	501 586	322 822	-34,6%
слънчоглед	71 238	35 980	-44,0%

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега не е отчетен износ на царевица и слънчоглед – реколта `2020 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Предварителните данни на НСИ за първата половина на пазарната 2020/21 година (септември 2020 г. – февруари 2021 г.) сочат свиване на износа на царевица с 37,8% на годишна база, до 934,1 хил. тона. При слънчогледа също е налице намаление, но слабо изразено - с 2,7%, до 395,5 хил. тона.

2.2 Внос на зърнени и маслодайни култури

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2020 г. за есенните и м. септември 2020 г. за пролетните култури) през Пристанище Варна са внесени 2,2 хил. тона ечемик, 4,2 хил. тона царевица и 5,6 хил. тона слънчоглед. На този етап няма данни за осъществен импорт на пшеница и рапица през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

Според предварителните данни на НСИ, през осемте месеца на 2020/21 г. вносът на пшеница спада с 52% на годишна база, до 21,6 хил. тона, а този на ечемик – с 59%, до 634 тона. Същевременно, доставките на рапица от чужбина нарастват над два пъти, възлизайки на 44,9 хил. тона.

**Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август
(царевица и слънчоглед)**

Вносът на слънчоглед за първите шест месеца на пазарната 2020/21 е в размер на 740,9 хил. тона – с 10% повече спрямо същия период на миналия сезон. Макар и над три пъти повече на годишна база, внесеното количество царевица е сравнително малко – 41,6 хил. тона.

2.3 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през първите два месеца на 2021 г. вносът на пресни зеленчуци нараства с 12,4% спрямо същия период на предходната година, до 53,1 хил. тона, а този на пресни плодове - с 6,8%, до 65,1 хил. тона.

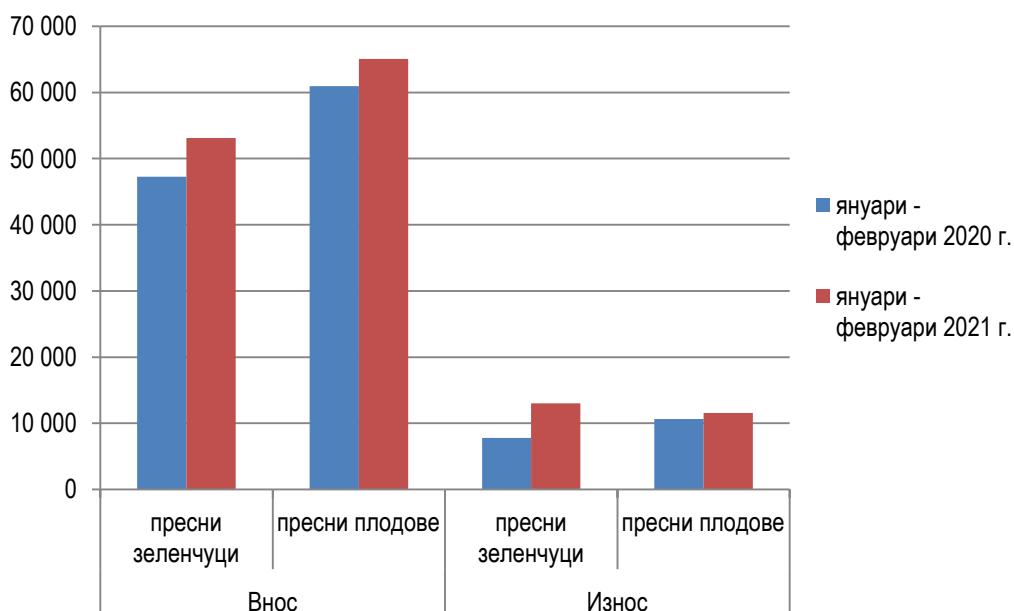
Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през периода януари – февруари 2021 г., сравнено със същия период на 2020 г., тона

Поток	Продукти	януари - февруари 2020	януари - февруари 2021	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	47 288	53 139	12,4%
	пресни плодове	60 946	65 081	6,8%
Износ	пресни зеленчуци	7 791	13 035	67,3%
	пресни плодове	10 641	11 546	8,5%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2020 г. и 2021 г.), обработени от МЗХГ

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

Увеличението на общия внос на пресни зеленчуци е свързано най-вече с по-големите доставки на домати – с 2,7 хил. тона или 22,3% и краставици – с 2,4 хил. тона или 39%. Съществено повишение се регистрира и при импорта на пиперки, тикви, марули и зеле – в границите от 14,9% до 34%. От друга страна, внесените количества гъби, моркови, лукови зеленчуци и картофи са с между 2,3% и 9,9% по-малко.

Около 77% от целия внос на пресни плодове за периода януари - февруари 2021 г. се формира от цитрусови плодове и банани - общо 50,1 хил. тона, с 10,2% повече на годишна база. Съществен дял (11%) заемат и доставките на ябълки, при които се отчита спад от 21,5%. Импортът на киви, ягоди, грозде и круши нараства с между 2,6% и 51%.

Общо за първите два месеца на 2021 г. от страната са изнесени 13 хил. тона пресни зеленчуци и 11,5 хил. тона пресни плодове, респективно с 67,3% и 8,5% повече в сравнение със същия период на миналата година.

Най-голям принос за ръста на общия експорт на пресни зеленчуци на годишна база има разширената реализация извън страната на краставици - с 1,5 хил. тона или 72,5% и домати - с 1,4 хил. тона или 57,9%. Чувствително се повишават и изнесените количества зеле, пиперки, патладжани, тикви и сладка царевица – от 29,7% до близо четири пъти. Прави впечатление многократното увеличение на износа на марули, лукови и бобови зеленчуци (основно грах), макар като цяло той да остава сравнително малък.

Отчитаният износ на пресни плодове по това време на годината представлява главно реекспорт на продукти, които не са произведени в България, в т. ч. основно цитрусови плодове. Изнесеното количество ябълки е с 65,1% по-малко на годишна база.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Средно за страната, към 12 май 2021 г. се наблюдава леко увеличение на изкупните цени на пшеница (хлебна и фуражна), царевица и слънчоглед, в рамките на 0,5% - 2,3% на седмична база. Без промяна остава цената на ечемика.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 12.05.2021 г., лв./тон без ДДС

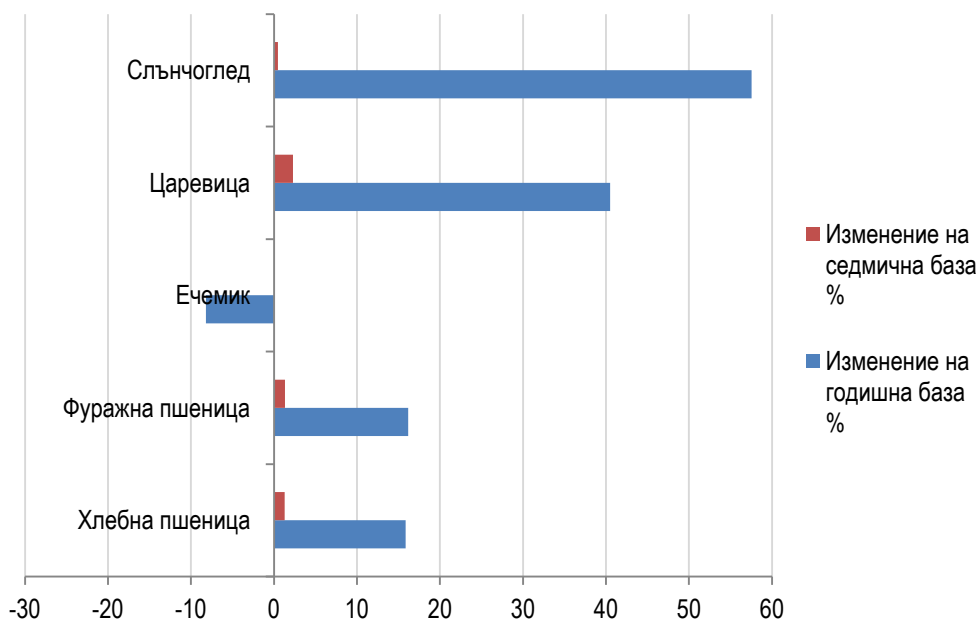
	13.05.2020	05.05.2021	12.05.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	340	389	394	15,9	1,3
Фуражна пшеница	328	376	381	16,2	1,3
Ечемик	305	280	280	-8,2	0,0
Царевица	284	390	399	40,5	2,3
Слънчоглед	643	1 008	1 013	57,5	0,5
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ

* Няма данни

Сравнението с аналогичния период на 2020 г. сочи поскъпване на пшеницата, царевицата и слънчогледа в границите от 15,9% до 57,5%. Единствено цената на ечемика е под миналогодишната, с 8,2%.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 12.05.2021 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Към средата на м. май 2021 г. картофите от стара реколта и ябълките се предлагат на тържищата съответно с 34,3% и 32,6% по-евтино, отколкото по същото време на миналата година. По-умерено понижение на цените на годишна база се отчита при вносните домати (с 9,3%) и червения пипер (с 1,2%). Същевременно, българските оранжерийни краставици и домати, пресните картофи и зелето са поскъпнали от 1,8% до 33,8%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 14.05.2021 г., лв./кг

	15.05.2020	07.05.2021	14.05.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,02	*	0,67	-34,3	-
картофи пресни	1,58	*	1,83	15,8	-
домати (оранжерийни)	2,45	*	2,70	10,2	-
домати (внос)	2,05	*	1,86	-9,3	-
краставици (оранжерийни)	2,18	*	2,22	1,8	-
краставици (внос)	*	*	1,78	-	-
пипер (зелен)	*	*	*	-	-
пипер (червен внос)	3,39	*	3,35	-1,2	-

	15.05.2020	07.05.2021	14.05.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
зеле	0,80	*	1,07	33,8	-
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,84	*	1,24	-32,6	-
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	-	*	-	-

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

В настоящия анализ не е включено седмично сравнение на цените на плодове и зеленчуци, поради липса на данни от Държавната комисия по стоковите борси и тържищата за цените към 7 май 2021 г.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 14.05.2021 г.

